

2016

NL

**Normen ontwikkelen
voor organen voor de
bevordering van
gelijke behandeling**

EEN WERKDOCUMENT VAN EQUINET

INLEIDING

EQUINET, HET EUROPEES NETWERK VAN ORGANEN VOOR DE BEVORDERING VAN GELIJKE BEHANDELING

Equinet, het Europees netwerk van organen voor de bevordering van gelijke behandeling, brengt 46 organisaties uit 34 Europese landen samen die bevoegd zijn om discriminatie op grond van onder meer leeftijd, een handicap, geslacht, ras of etnische afstamming, geloof of overtuiging en seksuele geaardheid te bestrijden.

Equinet bevordert gelijkheid in Europa door de werking van nationale organen voor de bevordering van gelijke behandeling te ondersteunen en mogelijk te maken. Het helpt organen voor de bevordering van gelijke behandeling om onafhankelijk en efficiënt te zijn als waardevolle katalysatoren voor meer gelijkheid in samenlevingen.

Surf naar onze website voor meer informatie over Equinet en organen voor de bevordering van gelijke behandeling (equineteurope.org)

WAT ZIJN ORGANEN VOOR DE BEVORDERING VAN GELIJKE BEHANDELING?

Organen voor de bevordering van gelijke behandeling bewerkstelligen belangrijke en waardevolle veranderingen bij individuen, instanties en bij de samenleving als geheel.

- Ze geven mensen die het slachtoffer zijn van discriminatie een stem en helpen hen om verandering in hun situatie te brengen.
- Ze geven toelichting bij het wettelijke kader.
- Ze helpen organisaties beter te presteren via een geplande en systematische benadering van gelijke behandeling en helpen hen om goede praktijken te ontwikkelen.
- Ze verrijken de beleidsvorming met aanbevelingen voor beleidsmaatregelen en met input over aandachtspunten met betrekking tot gelijke behandeling, diversiteit en discriminatie in de beleidscyclus.
- Ze geven leiding en bijstand aan uiteenlopende instanties die gelijke behandeling bevorderen en helpen hen bij het aanspannen van rechtszaken over discriminatie
- Ze geven informatie over en bespreken opvattingen binnen de maatschappij om het bewustzijn te vergroten.

Deze organen zijn uniek wanneer we ze vergelijken met andere instanties die een rol vervullen op het gebied van rechten. Er is een

duidelijk verschil omdat het bevorderen van volledige gelijkheid in de praktijk verder gaat dan rechten alleen. Door te focussen op bepaalde gronden van discriminatie, geven ze het rechthebbende individu een plaats als lid van een specifieke groep. Typisch voor hun mandaat is ook de combinatie van rechten afdwingen, gekoppeld aan een aanpak om vooruitgang te boeken en aan het bieden van bijstand aan personen die het slachtoffer zijn van discriminatie.

WAAROM DIT WERKDOCUMENT OVER NORMEN VOOR ORGANEN VOOR DE BEVORDERING VAN GELIJKE BEHANDELING?

EU-richtlijnen¹ verplichten alle EU-lidstaten, kandidaat-lidstaten en EER-landen om een orgaan voor bevordering van gelijke behandeling aan te wijzen. De richtlijnen leggen echter alleen maar minimumbevoegdheden en een beperkte werkingsvrijheid op. Ze garanderen geen volledige onafhankelijkheid, effectiviteit, voldoende bevoegdheden en voldoende middelen voor de organen.

Dit werkdocument wil standpunten vastleggen waar de organen achter kunnen staan, waarover ze kunnen onderhandelen en die ze kunnen aanvoeren bij Europese en nationale administraties voor wat betreft het vastleggen van normen voor organen voor de bevordering van gelijke behandeling en de omzetting ervan op nationaal niveau.

Het werkdocument omvat zowel minimumbasisnormen als normen die moeten verzekeren dat een orgaan zijn taken volledig kan vervullen. Dit alles om te garanderen dat de normen worden erkend en om:

- De organen voor de bevordering van gelijke behandeling in staat te stellen dat ze hun specifieke taak, hun bevoegdheden en hun potentieel volledig kunnen vervullen;
- In te spelen op het institutionele kader waarin de organen voor de bevordering van gelijke behandeling opereren;
- In te spelen op de veranderde context voor organen voor de bevordering van gelijke behandeling en op nieuwe trends en ontwikkelingen wat betreft hun oprichting, hun mandaat en hun werking.

---

¹ Richtlijn 2000/43/EG, richtlijn 2004/113/EG, richtlijn 2006/54/EU, richtlijn 2010/41/EU

NORMEN

NORMEN zijn nodig om:

- De Europese Commissie te helpen bij het toezien op de volledige en doelmatige omzetting van de EU-richtlijnen over gelijke behandeling;
- Regeringen te helpen bij het vaststellen en creëren van passende omstandigheden voor organen voor de bevordering van gelijke behandeling;
- Organen voor de bevordering van gelijke behandeling in staat te stellen om hun volledige potentieel te ontplooien door volledige gelijkheid in de praktijk te bevorderen en te ondersteunen en door discriminatie uit te bannen;
- Organen voor de bevordering van gelijke behandeling de nodige bevoegdheden en aanzien te geven, samen met een gedeeld platform om hun thema's kenbaar te maken;
- Te garanderen dat organen voor de bevordering van gelijke behandeling al hun taken en bevoegdheden kunnen uitoefenen zodat ze een gunstig effect hebben;
- Te voorkomen dat organen voor de bevordering van gelijke behandeling hun taken of hun potentieel niet of niet volledig kunnen realiseren.

NORMEN moeten:

- Een zo breed mogelijk mandaat op het gebied van gelijke behandeling en bestrijding van discriminatie voor organen voor de bevordering van gelijke behandeling garanderen;
- De vereiste voorwaarden vastleggen en onderbouwen zodat organen voor de bevordering van gelijke behandeling onafhankelijk en doelmatig kunnen werken;
- Organen voor de bevordering van gelijke behandeling een gepaste plaats garanderen in een ruimere institutionele context voor de bevordering van gelijke behandeling en de bestrijding van discriminatie;
- Organen voor de bevordering van gelijke behandeling in staat stellen om hun volledige potentieel te ontplooien;
- Garanderen dat geen afbreuk wordt gedaan aan de status van organen voor de bevordering van gelijke behandeling.

EEN NORMATIEF KADER

NORMEN moeten specifiek de volgende punten behandelen:

1. MANDAAT

Organen voor de bevordering van gelijke behandeling zijn onafhankelijke statutaire organen die opgericht zijn om gelijkebehandelingswetgeving toe te passen. Ze moeten een ruim mandaat hebben om de verwezenlijking van volledige gelijkheid in de praktijk te bevorderen en te ondersteunen en om alle vormen van discriminatie in alle geledingen van de samenleving uit te bannen.

2. VOLLEDIGE ONAFHANKELIJKHEID

Organen voor de bevordering van gelijke behandeling moeten volledig onafhankelijk zijn zodat ze zonder inmenging van buitenaf in overeenstemming met hun mandaat:

- Hun bevoegdheden kunnen uitoefenen op een manier die hun het meest aangewezen lijkt;
- Hun eigen prioriteiten kunnen vastleggen en hierover naar eigen goeddunken standpunten kunnen innemen en erop inspelen;
- Op basis van hun eigen analyses inzichten kunnen communiceren over gelijke behandeling, diversiteit en bestrijding van discriminatie;
- Zelf kunnen kiezen hoe ze hun menselijke en financiële middelen beheren en inzetten binnen de grenzen van de arbeidswetgeving en de regels van goed financieel beheer.

3. EFFECTIVITEIT

Organen voor de bevordering van gelijke behandeling moeten over de nodige bevoegdheden en menselijke en financiële middelen beschikken om binnen het kader van hun wettelijk mandaat alle taken en opdrachten uit te voeren zodat ze een gunstig effect hebben en hun volledige potentieel kunnen verwezenlijken.

4. INSTITUTIONEEL KADER

Organen voor de bevordering van gelijke behandeling opereren in een ruimer institutioneel kader om op nationaal niveau discriminatie te bestrijden en gelijke behandeling te bevorderen, zodat individuen die het slachtoffer van discriminatie zijn, toegang tot justitie hebben en het kader in de praktijk volledige gelijkheid kan verwezenlijken.

|

INHOUD

1. MANDAAT

NORMEN moeten:

- a. Een mandaat vooropstellen en garanderen dat gelijke behandeling, diversiteit en bestrijding van discriminatie in zowel de publieke als de particuliere sector behelst en minstens betrekking heeft op de domeinen werk, beroepsopleiding, goederen en diensten, onderwijs, huisvesting, sociale bescherming en sociale voordelen;
- b. Een mandaat vooropstellen en garanderen dat minstens verzekert dat het orgaan of de organen voor de bevordering van gelijke behandeling in het rechtsgebied bevoegd zijn voor alle gronden die vermeld staan in het Verdrag (artikel 19), voor gevallen van meervoudige discriminatie en de nodige aandacht geven aan de gronden die aan bod komen in het Handvest van de grondrechten (artikel 21).

2. VOLLEDIGE ONAFHANKELIJKHEID

NORMEN moeten:

- a. Vooropstellen en garanderen dat organen voor de bevordering van gelijke behandeling een eigen rechtspersoonlijkheid hebben, een wettelijke structuur hebben die hen zelfstandig, los en onafhankelijk maakt van de regering en een mandaat hebben dat verankerd is in de wet;
- b. Een beheersstructuur vooropstellen en garanderen die een afspiegeling is van de diversiteit aan mensen en sociale krachten in de samenleving en waarbij leidinggevenden worden benoemd via een transparante en onafhankelijke procedure die uitgaat van competenties;
- c. Verantwoordingsystemen vooropstellen en garanderen die de onafhankelijkheid en de effectiviteit van organen voor de bevordering van gelijke behandeling weerspiegelen en verzekeren;
- d. Vooropstellen en garanderen dat directe of indirecte druk van buitenaf en overmatige inmenging - vooral van de regering en van de overheid - bij het maken van strategische keuzes onmogelijk is of afgewezen kan worden. Het gaan dan om het nemen van beslissingen, het bepalen van gerechtelijke

tussenkomsten, het innemen van standpunten over kwesties en het invullen van gelijke behandeling, diversiteit en de bestrijding van discriminatie;

- e. Vooropstellen en garanderen dat het beheren en het inzetten van menselijke en financiële middelen enkel en alleen gebeurt op basis van beslissingen genomen door de leidinggevenden, met inachtneming van de geldende arbeidswetgeving en de wetten van goed financieel beheer;
- f. Vooropstellen en garanderen dat organen voor de bevordering van gelijke behandeling in staat zijn om:
  - i. Op internationaal niveau gerechtelijke stappen te ondernemen en te netwerken;
  - ii. Fondsen aan te trekken en te besteden van andere bronnen dan van de overheid;
  - iii. Overeenkomsten met andere organisaties te sluiten om samen te werken rond gemeenschappelijke doelstellingen;
  - iv. De nodige voorwaarden te scheppen om het vertrouwen te winnen van groepen die zich gediscrimineerd en ongelijk behandeld voelen.

3. EFFECTIVITEIT

NORMEN moeten:

- a. Voldoende financiële middelen vooropstellen en garanderen zodat het orgaan voor de bevordering van gelijke behandeling al zijn taken en bevoegdheden kan vervullen om te komen tot goede resultaten en om een gunstig effect te bewerkstelligen. Het orgaan voor de bevordering van gelijke behandeling moet de relevante instantie een voorstel kunnen voorleggen over de middelen die het nodig heeft;

- b.** Voldoende menselijke middelen vooropstellen en garanderen zodat het orgaan voor de bevordering van gelijke behandeling met de afgesproken financiële middelen zijn mandaat volledig kan uitoefenen. Organen voor de bevordering van gelijke behandeling moeten voldoende medewerkers met de juiste competenties en vaardigheden kunnen selecteren en aantrekken die een afspiegeling zijn van de diversiteit in de samenleving;
- c.** Fysieke middelen vooropstellen en garanderen, meer specifiek kantoren die geschikt zijn om zijn mandaat uit te oefenen, die voldoen voor de medewerkers en die beantwoorden aan de operationele behoeften;
- d.** Voor de organen voor de bevordering van gelijke behandeling algemene bevoegdheden vooropstellen en garanderen om:
  - i.** Goede praktijken op het vlak van gelijke behandeling en diversiteit bij werkgevers, dienstverleners en beleidsmakers te promoten en te ondersteunen;
  - ii.** Studies te bestellen en te laten uitvoeren over alle kwesties die relevant zijn voor hun mandaat;
  - iii.** Aanbevelingen te formuleren voor wetgevers en beleidsmakers over gelijke behandeling en de bestrijding van discriminatie;
  - iv.** Te communiceren met belangengroepen en deel te nemen aan het publieke debat over kwesties die te maken hebben met gelijke behandeling, diversiteit en de bestrijding van discriminatie;
  - v.** Algemene onderzoeken en studies uit te voeren en aanbevelingen te formuleren over ongelijkheid en discriminatie, in het bijzonder structurele discriminatie;
  - vi.** Nationale wet- en regelgeving ter discussie te stellen die in strijd is met de bepalingen tegen discriminatie in de EU-richtlijnen over gelijke behandeling, met nationale wetgeving over gelijke behandeling of met de grondwet;
  - vii.** Te bemiddelen tussen partijen in gevallen van discriminatie, wanneer dit gepast is en de partijen ermee instemmen;
  - viii.** Gevallen van discriminatie onder de loep te nemen of te onderzoeken en om informatie van vermeende daders van discriminatie veilig te stellen.
- e.** Specifieke bevoegdheden vooropstellen en garanderen om promotionele taken te onderbouwen zoals:
  - i.** Het geven van wettelijk advies en bijstand aan mensen die het slachtoffer zijn van discriminatie en hen waar nodig persoonlijk en moreel steunen;
  - ii.** In eigen naam gerechtszaken aan te spannen, om in rechte op te treden en om als amicus curiae op te treden;

gecombineerd wordt met dat van een nationaal mensenrechteninstituut of van ombudsmandiensten:

- i. Er een coherente wettelijke basis en bevoegdheden voor alle onderdelen van het mandaat moeten zijn;
  - ii. Er voldoende middelen beschikbaar moeten zijn om alle delen van het mandaat te kunnen uitoefenen en de middelen evenwichtig verdeeld zijn zodat alle aspecten van het mandaat dezelfde aandacht krijgen;
  - iii. Er een interne structuur komt die gelijke aandacht voor alle aspecten van het mandaat garandeert;
  - iv. Er voldoende capaciteit is om een geïntegreerde benadering van alle aspecten van het mandaat te ontwikkelen, voor zover dit mogelijk en nodig is;
  - v. De medewerkers over de nodige competenties beschikken.
- d. Vooropstellen en garanderen dat organen voor de bevordering van gelijke behandeling het eerste aanspreekpunt zijn voor mensen die melding willen maken van discriminatie en hen op een coherente manier toegang tot justitie verzekeren. Ze moeten over de bevoegdheden en middelen beschikken om slachtoffers toegang te bieden tot justitie, om na te gaan of de toegang tot justitie verzekerd is en om aanbevelingen te formuleren om die toegang te verzekeren;
- e. Vooropstellen en garanderen dat organen voor de bevordering van gelijke behandeling de gelegenheid moeten hebben om het voortouw te nemen in de bevordering van gelijke behandeling en om het ruimere kader te steunen. Ze moeten de bevoegdheden en de middelen hebben om deel te nemen aan fora, commissies en sociale overlegstructuren die de regering inricht om een bijdrage te leveren aan het debat en de besprekingen over het uitstippelen van overheidsplannen, beleidsmaatregelen en programma's.

Dit werkdocument is gebaseerd op besprekingen die plaatsvonden tijdens het 'Equinet Cluster on Standards' in 2015 en op aansluitende bijdragen en commentaren van leden van Equinet. Als werkdocument kan het nog worden aangepast. De informatie in dit werkdocument geeft de mening van de organen voor de bevordering van gelijke behandeling en verwoordt niet noodzakelijk het standpunt of de mening van de Europese Commissie.

EQUINET MEMBER EQUALITY BODIES

ALBANIA Commissioner for the Protection from Discrimination www.kmd.al	FINLAND Non-Discrimination Ombudsman www.syrjinta.fi	MONTENEGRO Protector of Human Rights and Freedoms (Ombudsman) www.ombudsman.co.me
AUSTRIA Austrian Disability Ombudsman www.behindertenanwalt.gv.at	FINLAND Ombudsman for Equality www.tasa-arvo.fi	NETHERLANDS Netherlands Institute for Human Rights www.mensenrechten.nl
AUSTRIA Ombud for Equal Treatment www.gleichbehandlungsanwaltschaft.at	FRANCE Defender of Rights www.defenseurdesdroits.fr	NORWAY Equality and Anti-Discrimination Ombud www.ldo.no
BELGIUM Institute for the Equality of Women and Men www.igvm-iefh.belgium.be	GERMANY Federal Anti-Discrimination Agency www.antidiskriminierungsstelle.de	POLAND Commissioner for Human Rights www.rpo.gov.pl
BELGIUM Unia (Interfederal Centre for Equal Opportunities) www.unia.be	GREECE Greek Ombudsman www.synigoros.gr	PORTUGAL Commission for Citizenship and Gender Equality www.cig.gov.pt
BOSNIA AND HERZEGOVINA Institution of Human Rights Ombudsman of Bosnia and Herzegovina www.ombudsmen.gov.ba	HUNGARY Equal Treatment Authority www.egyenlobanasmod.hu	PORTUGAL Commission for Equality in Labour and Employment www.cite.gov.pt
BULGARIA Commission for Protection against Discrimination www.kzd-nondiscrimination.com	HUNGARY Office of the Commissioner for Fundamental Rights www.ajbh.hu	PORTUGAL High Commission for Migration www.acm.gov.pt
CROATIA Office of the Ombudsman www.ombudsman.hr	IRELAND Irish Human Rights and Equality Commission www.ihrec.ie	ROMANIA National Council for Combating Discrimination www.cncd.org.ro
CROATIA Ombudsperson for Gender Equality www.prs.hr	ITALY National Equality Councillor www.lavoro.gov.it/ConsiglieraNazionale	SERBIA Commissioner for Protection of Equality www.ravnopravnost.gov.rs
CROATIA Ombudswoman for Persons with Disabilities www.posi.hr	ITALY National Office against Racial Discrimination - UNAR www.unar.it	SLOVAKIA National Centre for Human Rights www.snslp.sk
CYPRUS Commissioner for Administration and Human Rights (Ombudsman) www.ombudsman.gov.cy	LATVIA Office of the Ombudsman www.tiesibsargs.lv	SLOVENIA Advocate of the Principle of Equality www.zagovornik.net
CZECH REPUBLIC Public Defender of Rights www.ochrance.cz	LITHUANIA Office of the Equal Opportunities Ombudsperson www.lygybe.lt	SPAIN Council for the Elimination of Ethnic or Racial Discrimination www.igualdadynodiscriminacion.msssi.es
DENMARK Board of Equal Treatment www.ast.dk	LUXEMBURG Centre for Equal Treatment www.cet.lu	SWEDEN Equality Ombudsman www.do.se
DENMARK Danish Institute for Human Rights www.humanrights.dk	(FYRO) MACEDONIA Commission for the Protection against Discrimination www.kzd.mk	UNITED KINGDOM - GREAT BRITAIN Equality and Human Rights Commission www.equalityhumanrights.com
ESTONIA Gender Equality and Equal Treatment Commissioner www.svv.ee	MALTA National Commission for Persons with Disability www.knpl.org	UNITED KINGDOM - NORTHERN IRELAND Equality Commission for Northern Ireland www.equalityni.org
	MALTA National Commission for the Promotion of Equality www.equality.gov.mt	

www.equineteurope.org

ISBN 978-92-990080-7-2

Equinet 2016

Facebook.com/EquinetEurope

@EquinetEurope

Co-funded by the Rights, Equality and Citizenship Programme of the European Union 2014-2020